

Josep Puigbert: ¿Durant els darrers anys la Catalunya del Nord i el Principat han pres més consciència de proximitat l'un de l'altre?

Catalunya Nord | 01-04-2022 | 15:03

Josep Puigbert

L'empordanès Josep Puigbert (1964) va cloure fa unes setmanes la seva direcció a la Casa de la Generalitat de Perpinyà, després d'una etapa prolífica de set anys. Actualment, continua vinculat a la Catalunya del Nord, sobretot des dels Banys d'Arles i l'Alt Vallespir, on gestiona projectes incipients com l'Oficina d'Activitat Econòmica de l'Alt Vallespir, entre altres projectes. Un cúmul de tasques que tenen, entre altres objectius, fer valdre el territori nord-català a un Principat on la imatge més enllà dels Pirineus encara és difosa, en molts casos. ¿Hi ha hagut més aproximació de la Catalunya del Nord cap al Principat que a la inversa, i hi ha molta desconeixença del que és i el que representa la Catalunya del Nord al Principat. Sovint hi ha moltes opinions que no deixen de ser tòpics, però en definitiva el lligam històric, social i humà que té la Catalunya del Nord amb el Principat és molt desconegut, tot i que és cert que en els darrers anys hi ha hagut un cert apropament, sobretot motivat pel que ha passat amb el procés?, assenyala.

Troba a faltar el dia a dia a la Casa de la Generalitat?

De fet, el treball que estic fent actualment té moltes similituds amb el que feia a la Casa de la Generalitat, perquè tant amb aquella funció com l'actual del que es tracta és d'aplanar els Pirineus i reforçar les relacions transfrontereres entre la Catalunya del Nord i el Principat, especialment amb les comarques de Girona.

Ara que ja es pot contemplar aquella etapa amb perspectiva, quina conclusió en treu del seu mandat al capdavant de la Casa de la Generalitat?

Des del punt de vista personal ha estat una etapa molt enriquidora, també professionalment, perquè m'ha permès conèixer molta gent de la Catalunya del Nord i establir molts contactes en tots els àmbits. I també m'ha permès viure un procés excepcional en la història de Catalunya, com el que s'ha viscut des del 2014 fins ara: per exemple, quan vaig entrar a la Casa de la Generalitat, a la primera setmana, es va organitzar la consulta del novembre. Durant aquest temps hem passat d'intentar explicar el procés del perquè volem ser una nova república europea independent a celebrar el referèndum de l'1-O, a patir el 155 o a viure tots aquests darrers anys intentant ajudar i col·laborar amb l'exili i afavorint la presència del president Carles Puigdemont a terres

nord-catalanes. Tot això ha estat etapes ben estimulants i enriquidores al marge dels altres projectes que hem pogut fer.

Quina és la seva funció com a director de Projectes i Relacions Transfrontereres a Els Banys d'Arles?

Actualment, desenvolupo una feina de crear sinergies entre l'Alt Vallespir i l'Ajuntament dels Banys d'Arles amb la Catalunya del Sud, a través de diversos projectes intentem situar aquest territori en un mercat turístic i d'activitat econòmica. Per això estem creant l'Oficina d'Activitat Econòmica de l'Alt Vallespir, que entrenarà en funcionament l'1 de gener de 2023. D'altra banda, aquest mes d'abril assumiré la direcció de l'Agrupació Europea de Cooperació Territorial de les Valls Catalanes del Ter i del Tec, conegut com el País d'Art i Història, que té la seva seu a Prats de Molló. Per tant, alternaré les tres funcions: tant als Banys d'Arles com a l'Alt Vallespir i a la direcció d'aquest consorci, que aplega quaranta ajuntaments del Vallespir, l'Alt Vallespir, la Vall de Camprodon, el Ripollès (Sant Joan de les Abadesses), l'Alta Garrotxa i alguns de l'Alt Empordà, com ara la Vajol, Sant Llorenç de la Muga, Maçanet de Cabrenys, Agullana i Albanyà.

Estem parlant de diverses accions, per tant.

Sí, del que es tracta és de dotar de musculatura amb l'objectiu de fer més coses. Volem tocar altres àmbits, siguin econòmics, socials, turístics, esportius o culturals, són projectes que intentem tirar endavant al dia a dia. Ja estem fent coses, de fet durant aquest últim mes als Banys ja hem fet que el municipi s'integri a l'Associació de Municipis de Viles Termals de Catalunya, s'ha fet una petició i ara hem de veure la resposta d'aquesta entitat, que s'ha creat recentment. D'altra banda, també hem participat en diversos projectes, com ara un amb l'Ajuntament de Campdevàrol relacionat amb l'aigua, i també en volem tirar endavant un altre amb Caldes de Malavella, igualment vinculat amb aquest aspecte del termalisme, que és un dels aspectes diferencials dels Banys i que volem donar a conèixer a la Catalunya del Sud.

Considera que el vincle entre la Catalunya del Nord i el Principat s'ha enfortit, amb el temps?

Sí que s'han enfortit. Durant els darrers anys aquests dos territoris han pres més consciència de proximitat l'un de l'altre, evidentment la part política, la part vinculada al procés, ha donat a conèixer aspectes de la Catalunya del Nord que segurament es desconeixien al Principat, i fins i tot ha afavorit a tenir més presència de catalans del sud a la Catalunya del Nord. En tot cas, és un camí on hi ha molt a recórrer.

En tot cas, les relacions són especialment fortes entre la demarcació gironina i la Catalunya del Nord. Quines similituds tenen aquests dos territoris?

Efectivament, tenen més similituds que diferències, i de fet són molt complementaris en molts aspectes. Des del punt de vista demogràfic tenen una població similar, i el mateix passa en el nombre de municipis o en el paisatge: per exemple, el litoral sud de la Catalunya del Nord és una continuació del litoral nord de la Costa Brava; els municipis del vessant nord de l'Albera tenen moltes característiques amb els pobles del vessant sud, com ara Cantallops, Capmany o Espolla; i el Vallespir s'acosta segurament més a Figueres i als municipis d'Agullana, la Vajol i fins a Maçanet, mentre que l'Alt Vallespir és pràcticament idèntica a l'Alta Garrotxa amb paisatge, valors o espais naturals. Sí, hi ha moltes més similituds que diferències entre aquests dos territoris.

Creu que hi ha una certa despreocupació del Principat, en un sentit global, cap a la Catalunya del Nord i tot el que històricament representa?

Sí, la veritat és que hi ha hagut més aproximació de la Catalunya del Nord cap al Principat que a la inversa, i hi ha molta desconeixença del que és i el que representa la Catalunya del Nord al Principat. Sovint hi ha moltes opinions que no deixen de ser tòpics, però en definitiva el lligam històric, social i humà que té la Catalunya del Nord amb el Principat és molt desconegut, tot i que és cert que en els darrers anys hi ha hagut un cert apropament, sobretot motivat pel que ha passat amb el procés: cal recordar que de la Catalunya del Nord en van sortir les urnes; hi ha hagut una onada de solidaritat molt gran amb els represaliats i també s'ha de tenir en compte la presència regular al territori del president Puigdemont i dels consellers Toni Comín, Clara Ponsatí i Lluís Puig.

Com haurien de millorar les relacions entre el Principat i el territori nord-català, per tant?

Un estadi d'enfortir les relacions passa per tres episodis: el primer, conèixer-nos mútuament; el segon, crear sinergies de confiança; i quan s'ha aconseguit això és quan es pot cooperar i treballar plegats. Així doncs, el primer que hem de fer és poder-nos conèixer mútuament entre els dos territoris per, després, crear confiança, relacions i sinergies i, finalment, cooperar.

Abans en parlava i ara ja es pot contemplar amb una distància molt concloent: fins a quin punt va ser important el rol de la Catalunya del Nord en el procés independentista català, sobretot durant el referèndum?

La Catalunya del Nord va ser clau en el referèndum, hi havia una voluntat política manifesta de fer-lo, i per aconseguir-ho calia una organització que anava a compte de la Generalitat i de tota una xarxa de persones que ho va fer possible. Però a part d'això es necessiten paperetes i, sobretot, urnes, que van entrar al Principat provinents de la Catalunya del Nord. Per tant, va ser un paper vital, i més tenint en compte que a la Catalunya del Nord també s'hi van fabricar una part important de paperetes, principalment quan la Guàrdia Civil va desmantellar algunes de les impremtes on s'havien imprès paperetes.

Ha crescut el sentiment independentista a la Catalunya del Nord durant aquests últims anys?

El sentiment independentista, per part dels molts catalans que hi ha i que exerceixen de catalans, segurament que sí que ha crescut. El que passa és que la Catalunya del Nord pot estar immersa en un altre embat, que és el de demanar un estatut d'autonomia propi pel departament, tenint en compte que ara l'estat francès ha començat a negociar amb els corsos. Aquesta és una reivindicació que a diferents territoris de l'estat francès, com ara la Bretanya o la mateixa Catalunya del Nord, una part dels seus polítics i ciutadans han manifestat. Ara per ara l'estat no està en aquesta situació, però amb Còrsega ja hi ha començat a parlar, i aquí a la Catalunya del Nord, precisament, alguns partits polítics vinculats al fet català demanen un estat diferenciat que permeti unes eines de gestió pròpies.

Com definiria la situació de la llengua catalana al territori nord-català?

Es fa molt de treball en l'aprenentatge a les escoles i instituts, que segurament podria ser superior a les escoles públiques si l'estat francès i els seus gestors d'ensenyament veiessin el català com una llengua d'oportunitat laboral pels joves, més enllà de veure-la com una llengua d'identitat, cultura i història, que evidentment ho és. Hem de pensar en això, que pot ser una llengua

d'oportunitats per a les noves generacions, i en aquest context cal tenir en compte que la Catalunya del Nord és un dels departaments amb una taxa d'atur juvenil més alt: si no troben feina, els joves solen marxar a altres regions de França, cap al nord o l'interior, però si es potenciés l'aprenentatge del català podrien trobar feina a les comarques transfrontereres o del sud, com poden ser l'Alt Empordà, el Gironès, la Garrotxa o el Ripollès. Caldria una política decididament ferma per potenciar l'ensenyament del català a la Catalunya del Nord, tot i que al marge d'això hi ha un altre problema, que és el que anomenem l'ús social del català: cal catalanitzar els espais, cal que el català sigui present al carrer i en el món econòmic i empresarial. Només d'aquesta manera es pot impulsar un creixement del català al territori nord-català.

Autor: Redacció